

ABONNEMENT

Pour un an: 2 Dolars

Edition spéciale: 500 Ptrs.

ADRESE

"İdjtihad,, Constantinople

Téléph: St. 865

xxvème ANNÉE

1 Avril 1930

İCTİHAD

Türkçe ve Fransızca

İLMİ, EDEBİ, İKTİSADİ

Mo: 294

ABONEMAN:

Seneliği [24Nusha] Türki-
ye için 2 1/2, Âlâ kâğıd-
lısı 5 Liradır

İDAREHANESİ

Cıgaloğlunda İctihad Evi

Tarihi Te'sisi:

1904 — Genève

Yirmi beşinci sene

1 Nisan 1930

Garryâ

Şükûfe Nihal Hanımefendinin şırır mecmuası hususî bir güzelliikle güzeldir; güzel olmak kâfi değil, hergün görülen güzellikler bizi çok az mesteder.

Garryâ'nın hususî güzelliği, içtimâî teessürler ve tehassüslerle canlanmış olmasıdır. Rodin'in Tune üzerinde ifade etmiş olduğunu, gösterdiği içtima'i sefaleti Şükûfe Nihal hanım kelimelerle ifade etmiştir. Bunun en parlak misalinin: *Aclar* adlı manzumesinde buluruz.

Onlar ki açamayan göçeler gibi soluk
Çiçeklenmek, açılmak, en büyük haklariken...
Bir güneşsiz baharda taze kanları soğuk
Bir çöl fidanı gibi yamışlar diken diken.

Kitası da bu menzumenin en dilber parçasıdır. Bu kıt'a ile benim çok zaman evvel yazılmış bir « sonnet » min şu kıtası arasında hoş bir benzerlik hissediyorum :

L' alouette a chanté la douloureuse aurore,
Le crépuscule garde un silence meurtri,
Le matin expirant dans ses larmes s'irrole,
Comme un bouton de fleur qui n'a jamais souri.

Şu manzumeleri okuyalım :

ANADOLU KÖYLERİ

İrili ufaklı bir yığın toprak...
Ne bir yeşil fidan, ne bir gölge var...
Kızgın bir güneşten sarı yanacak.
Etrafta susamış, kurak ovalar...

« Bunlar köy! » dediler, şüphyle baktım,
Toprak yığınınına daha uzaktım,

Yaklaşınca tren,
İçimde birden
Bir şey ürperti:

Bu toprak yığını köy nasıl verdi ?
Girecek ufaklık delikleri var;
Karıncı yuvası, sanki öyle dâr...
Yanında bir yığın daha, alçacak,
Güneşten çatlamış bir kûme balçık..
— Bunlar ne, mezar mı ?

Dediler :

— Öyle !

— Ölümler, diriler ne yakın böyle !
Bir karış fâsıla yok aramızda...

Burada yaşayan
Ve ölen insan

Dünyanın ne tadı, ne de yasında...

Öyle yabancı ki şu kâinata,

O kadar bağısız ki belli, hayata !..

Titredim: burası köy mü, mezar mı ?

Burada havattan bir nişan var mı ?

Öyle ıssız, sâkin,

O kadar hazin...

İrili, ufaklı toprak yığından

Apansız

Bir iskelet gibi kuru ve cansız,

Siyah bir hayalet geçti :

« Bir insan ! »

ANADOLU KADINLARINA

Baktıkça yüzünüze aksiniz vurdu bana,
Neş'e dolu gözlerim büründü bir dumana;
Birer birer sönerek ruhumdaki ışıklar,
Alnımda sizin gibi belirdi kırılganlar...
Dudaklarım büküldü bıkılmış gibi canından,
Çekildi zerre zerre damarlarımdaki kan...

Alnınızda ne derin bir ızdırap izi var,
Hepiniz bir esrarlı gece, siyah bir mezar...
Ömrünüzde bir yaprak çiçek yok dökülmemiş,
Hangi zerreniz var ki hicranla örülmemiş !..

Öyle mağrur, mermerden bir duruşunuz var ki,
« Merhametine muhtaç değiliz ! » diyor sanki...
Ezildim, karşınızda gözlerimi kapadım:
« Zavallı » sizin değil, elbette benim adım...

Aziz Behiç Beyin 244 numaralı «İçti-
tiha» da çıkan «köylü» sü de aynı
mahzun nağmeyi terennüm etmiştir:

Bağrında yaraların sana bu milkin süsü
Sen bir avuç neslinle tarihte iz bıraktın
Azm oldun, iman oldun yurda kan oldun akdın
Hey koca Türkün oğlu, hey bu ilin köylüsü.

Fakat Aziz Behiç'in köylüsünün ta-
mamını okumalı; Aziz Behiç Bey genç
bir zabıtdır. Fakat Napoléon Bonapar-
te tarafından «ismin ne?» diye irad olu-
nan suale ismini bulup söyleyemeyen
ve nihayet « On m'apprêlle timide »
diyen şeci, ve kıymetli asker gibi bir
kahramandır.

«Sıcak odaların azabı» da çok güzel-
dir o da benim gibi:

Gönüllerle beraber gönümüz şadu mükedderdir,
Dili tavidimizde munferid hazzü azab olmaz.

diyenlerden olduğu için kışın sıcak
odasında otururken soğuktan titreyen-
lerin azabını duymuştur :

— SAİBİ TEBRİZİ —

den

Çeviren: Hulusî

شود محشور در سالک بخیلان در صفائح

اگر شهرت زاهدان مطلب افتادست حاتمرا

İhsanla müştahir hatemin şayet ihsandan maksadı şöhet ise kıyamette bahillerle bir yerde haşrolunacağı tabiidir.

از بخت سیه نیست کریز اهل رقم را

بی چاک که دیدست کریبان قلمرا

Erbabı kalemin talisizlikten sakınması mümkün değildir; zira giribani kelemen çatlak olmadığını gören yoktur.

مزن چین برجین آینه سان از هر که بدینی

بروی خود میاور وضع ناهموار دشمن را

Gördüğün münasebetsizliklerden hasıl olan infialleri ayna gibi cebinine aksettirip suratını asık gösterme, böylece düşmanın münasebetsizliklerini daima göz önünde tutma.

از تیر آد مظلوم ظالم آمان نیابد؛

پیش از نشانه خیزد از دل فغان کن را

Zalimler mazlumun tiri ahından halâs bulmaz. Yayın iniltisi oku hedefe isabetinden evvel başlar.

Kimlere kefen oldu yine bu gece karlar
Kaç yoksulu kolundan surukledi ruzgârlar.

diyor. *İnanma* sernameli manzume Şükûfe Nihal Hanımın ince bir şa'ir olduğunun burhanıdır.

Güldümse inanma bilki bu gülüş
Güldüğüm sabahın bir ru'yasıdır;
Dudaklarımdaki acı bükülüştür
Veda' akşamının sonsuz yasıdır.

Hulâsa Şükûfe Nihal Hanımefendi kızımızın kitabı bence son zamanlarda intişar eden şırır mecmualarının en şahsî bir ilham nafhası ile dolu olanıdır.

Nazım Hikmet Beyin bu şırırlerde tesiri belli belisizdir. Binaenaleyh Şükûfe Nihal ancak kendi kendine benzeyen, kendi kendisini mulhimi ve mulhemmi olan bir şa'irdir diyebiliriz ve zaten ancak böyle olana şa'ir diyebiliriz.

20 Mart 1930 AB. Djeddet.

Solmayan Güzellikler

این قدرکز تو بودچند دلی شاد بست

زندگانی براد همه کس نتوان کرد!

Senden birkaç gönlün hoşnud olması kâfidir. Her kesin muradınca yaşamak mümkün değildir.

گفتگوی کفر و دین آخر بیکجا میکشد

خواب يك خوابست لیکن مختلف تعبیرها. [صائب]

Küfür ve din dedikodusu nihayet bir kapıya çıkar ru'ya bir ru'yadır lâkin tabirleri muhtelifdir.

موج از حقیقت کهر بحر غافلست

حادث چه گونه درك نماید قدیمرا. [صائب]

Dalga deryanın guherinin hakikatinden gafildir, hadis kadimi nasıl idrâk edebilir.

جرم منست پیش تو گر قدرمن کم است

خود کرده ام پسند خریدار خویشرا. [نظیری]

Eğer sizce kıymetim yoksa, kabahat benimdir çünkü müşterimi kendim intihap etdim.

ترجمان ناز معشوق و نیاز عاشقی

با دهان بی زبان با هر زبانی آشناست

Maşukun nazının ve aşkın niyazının tercümanı dilsiz ağızla her dile aşınadır

دشنام تو مرده زنده سازد،

در هیچ دعا چنین اثر نیست.

Senin söğmen ölüyü diriltir. Hiç bir duada bu kadar te'sir yoktur.

صیاد آرزو بهوای تو پیرشد

ای طائر مراد ترا آشیان کجاست؟

Arzu avcısı senin iştıyakınla ihtiyar oldu, ey murad kuşu senin yuvan nerededir.

ما بلبل آشفته و عالم نفس ما

از ناله دل نغمه تراشد نفس ما [نقی رومی]

Biz esir bülbülüz ve dünya kafesimizdir; nefsimiz gönül nalesinden nağme yapar.

Mes'ul Müdür Dr. Abdil Hüsnü (Orhaniye Matbaası)